

De Marke te scherp?

Veel koeien met mastitis door extreem mineralenmanagement

Het mineralenmanagement op De Marke heeft een gunstige invloed op de benutting van mineralen. Er wordt minder jongvee aangehouden, de koeien worden ouder, de melkproductie steeg en het ureumgehalte daalde. Maar met de uiergezondheid is het slecht gesteld.

Vragen?

Gidi Smolders

Voor vragen over dit artikel kunt u aanstaande maandag tussen 12.00 en 13.00 uur telefonisch contact opnemen met de auteur(s) door te bellen naar: 0320-238238

Op De Marke wordt vanaf 1991 op het scherpst van de snede geboerd wat betreft fosfaat en stikstof. Diergezondheid is daarbij wel een aandachtspunt omdat het steeds de vraag is of het vee gezond blijft bij het lage eiwit- en fosfaatgehalte in het rantsoen.

Om duurzaamheid in de veestapel tot uitdrukking te brengen, wordt minder jongvee aangehouden en worden de melkkoeien ouder. De noodzaak om de dieren gezond te houden wordt daardoor des te groter.

Matige ontwikkeling jongvee

Om de overschotten van stikstof en fosfaat te beperken wordt er zo veel mogelijk voer van eigen land gewonnen. De teelt van krachtvoervervangers helpt daarbij. De mindere ruwvoerders, zoals maisstro van MKS en herfstgras, worden aan het jongvee gevoerd.

Deze voerstrategie voor jongvee resulteerde in matig ontwikkelde vaarzen die onvoldoende tegen een stootje kunnen. Om dat te ondervangen is de eerste inseminatie enkele maanden uitgesteld. De vaarzen kalven nu af op een leeftijd van 2.03 jaar. De tussenkalftijd is in 10 jaar tijd met 20

dagen toegenomen tot 411 dagen en volgt daarmee de landelijke trend. Er zijn de laatste jaren 2.3 inseminaties nodig om een koe drachtig te krijgen. Bijna 20 procent van de koeien wordt meer dan drie keer geïnsemineerd. Het aandeel inseminaties van terugkomers op ongeveer 21 dagen wordt kleiner: er zijn dus meer onregelmatig tochtige koeien of de tochtdetectie laat te wensen over. Het niet of niet tijdig tochtig worden is de meest voorkomende vruchtbaarheidsaandoening.

Mastitis blijft een probleem

Aan uiergezondheid is op De Marke in de loop van de tijd veel aandacht besteed. Verbeteringen aan de melkmachine, aan de melktechniek, onderzoek met dipmidelen, mineralenvoorziening en huisvesting hebben echter nog geen stabiele verbetering in de uiergezondheid teweeggebracht. Vooral het percentage koeien met klinische mastitis is hoog (zie tabel 1). Bij de oudere koeien komen veel nieuwe infecties voor doordat behandelingen niet het gewenste effect hebben. Minder jongvee aanhouden betekent minder selectieruimte: koeien met uierproblemen kunnen dus niet zomaar afgevoerd worden.

Klauwgezondheid verbeterd

De vloeren in de ligboxenstal zijn nu zodanig dat koeien kunnen lopen zonder uit te glijden. Ondanks de kortere beweidingduur in de zomer kwamen in 2005 minder klauwaandoeningen voor dan in voorgaande jaren het geval was. Stinkpoot en mortellaro komen voor bij een groot deel van de koeien, maar zijn met tijdig bekappen en voetbaden (zonder koper) redelijk onder controle te houden; de koeien worden er niet kreupel van. Tussenklauwontsteking komt bij 12 procent van de koeien voor en relatief vaker bij vaarzen. Bij 1 op de 5 koeien komen zoolzweren voor, met een concentratie aan het begin en einde van de stalperiode.

Energievoorziening beter

De voeding van de droge en pas afgekalfde koeien kan nog beter. Melkziekte komt bij 18 procent van de oudere koeien voor ondanks een structuurrijk en calciumarm rantsoen in de droogstand. Vijf procent van de koeien heeft lebmaagproblemen. De ureumwaarden in het bloed geven aan dat de eiwitvoorziening krap is. Bij een kwart van de koeien wordt slepende melkziekte geconstateerd. Boterzuurgehalten in het bloed lopen de laatste jaren minder hoog op dan voorheen. Dit betekent dat de energievoorziening nu beter voor elkaar is.

Ing. A. A. Smolders,
onderzoeker veehouderij ASG

Tabel 1 – Percentage koeien met hoog celgetal, klinische mastitis en tankmelkcelgetal

jaar	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
hoogcelgetalkoeien (%)	10	11	19	21	22	17	17
klinischemastitisgevallen (%)	37	15	34	32	36	25	53
tankmelkcelgetal	95	108	165	229	258	212	167